

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพเพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาให้เข้าสู่โลกของการทำงาน โดยใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม ผู้วิจัยได้สรุปผลตามหัวข้อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพการจัดบริการและรูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาทางอาชีพ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. สัมภาษณ์คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาที่จะเข้าสู่โลกของการทำงาน โดยบูรณาการคุณลักษณะบุคลิกภาพไทยและประเภทบุคลิกภาพตามทฤษฎีบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรม มาใช้วัดกับตัวแทนนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชามาตรฐาน ISCED
3. พัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาทางอาชีพเพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาให้เข้าสู่โลกของการทำงาน โดยใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตในการศึกษาวิจัยโดยศึกษานิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนครบตามสาขาวิชาตามมาตรฐานของ ISCED ด้วยวิธีวิจัยเชิงธรรมชาติ (naturalistic inquiry) โดยใช้วิธีการศึกษาภาคตัดขวาง (cross sectional) ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 7 มหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาจากการบูรณาการคุณลักษณะบุคลิกภาพไทย ประเภทบุคลิกภาพตามทฤษฎีบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรม เพื่อการจัดสร้างเป็นข้อคำถามในการวัดประเภทบุคลิกภาพนิสิตนักศึกษาไทย ตามทฤษฎีเอ็นเนียแกรมและสาขาวิชามาตรฐาน ISCED เพื่อให้ได้มาซึ่งประเภทบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรม ที่มีอยู่ในนิสิตนักศึกษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยสรุปได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินการศูนย์ให้คำปรึกษาทางอาชีพ
2. วิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรม ลักษณะค่านิยมไทย และสาขาวิชาตาม

มาตรฐาน ISCED เพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย

3. ดำเนินการวัดประเภทบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา
4. การพัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพเพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาเข้าสู่โลกของการทำงาน

โดยใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม

5. การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณารูปแบบของศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ และทำการปรับปรุงรูปแบบ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ประเภทเอกสาร ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ จำนวน 74 รายการ เอกสาร ตำราที่เกี่ยวกับทฤษฎีบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรม และลักษณะบุคลิกภาพไทย จำนวน 8 รายการ (2) ประเภทบุคคล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องทางด้านกิจการนักศึกษา การแนะแนวการศึกษา ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 4 ท่านและเพื่อตรวจสอบรูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ จำนวน 10 ท่าน นิสิตนักศึกษาเพื่อการทดลองใช้เครื่องมือจากมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์และมหาวิทยาลัยชินวัตร สถาบันละ 30 คน รวมเป็น 60 คน และนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนครบตามสาขาวิชาตามมาตรฐาน ISCED จากมหาวิทยาลัย 7 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 527 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ จำนวน 74 รายการ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคล ได้แก่ นิสิตนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดดำเนินการสอนครบตามสาขาวิชาตามมาตรฐาน ISCED จากมหาวิทยาลัย 7 แห่ง รวมจำนวน 527 คน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ เพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาให้เข้าสู่โลกของการทำงาน โดยใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม ได้ผลสรุปเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการจัดบริการและรูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ตอนที่ 2 คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาที่จะเข้าสู่โลกของอาชีพ โดยการบูรณาการลักษณะบุคลิกภาพไทย และประเภทบุคลิกภาพตามทฤษฎีเอ็นเนียแกรม ตามสาขาวิชามาตรฐาน ISCED

ตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ โดยกำหนดโครงสร้างและรูปแบบการให้คำปรึกษาที่สอดคล้องกับประเภทบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่โลกอาชีพ

ตอนที่ 1 สภาพการจัดบริการและรูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการจัดบริการศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ จากการวิเคราะห์สาระจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ พบว่าการให้บริการศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพในประเทศไทย ยังไม่มีการเปิดให้บริการในลักษณะศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพอย่างเต็มรูปแบบ ส่วนใหญ่บริการที่จัดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ นิสิตนักศึกษาก่อนที่จะเข้าสู่โลกของการทำงานเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้แก่ นิสิตนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ (1) ให้ข้อมูลการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการพัฒนาบุคลิกภาพ (2) ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รับข้อมูลทางด้านอาชีพ และประเมินตนเองให้สอดคล้องกับงานอาชีพ โดยจัดแบบทดสอบความสนใจ และแบบทดสอบอื่นไว้ให้บริการ (3) เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการเข้ารับการศึกษาเลือกสำหรับบัณฑิตใหม่ ในการสมัครงาน (4) เพื่อเป็นการให้บริการแก่ผู้สำเร็จการศึกษา และให้บริการสังคม ในการเป็นสื่อกลาง ทั้งนี้มีบริการหลัก 10 ประการ ซึ่งบริการหลักๆ ที่มีจัดในสถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยแผนกแนะแนวการศึกษาและอาชีพนั้น มิได้ดำเนินการเพียงแค่การให้บริการให้คำปรึกษาอาชีพเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีประเด็นอื่นที่มีการจัดให้บริการแก่นักศึกษาอีก เช่น งานทุนการศึกษา งานวินัยนักศึกษา และงานประชาสัมพันธ์หลักสูตรของมหาวิทยาลัยด้วย

ในต่างประเทศ พบว่ามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย มีการให้บริการด้านศูนย์ให้คำปรึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้มีการตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพทั้งในรูปแบบที่เป็นสังกัดโดยตรงกับมหาวิทยาลัย สังกัดคณะวิชา และสังกัดฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อให้บริการแก่นิสิตนักศึกษปัจจุบันและศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว โดยมีความมุ่งหมายหลัก

6 ประการ ในภาพรวมดังนี้คือ (1) ช่วยในการเลือกสาขาวิชาที่สอดคล้องกับตัวผู้เรียน (2) ช่วยประเมินและวิเคราะห์ตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ (3) ช่วยให้เข้าใจและตระหนักถึงความเป็นจริงของโลกแห่งการทำงาน ด้วยการจัดการศึกษาดูงาน (field trip) (4) ช่วยในการตัดสินใจ โดยการได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ (5) ช่วยให้เข้าสู่โลกแห่งงานอาชีพ ด้วยความพร้อมและมีทักษะความสามารถอย่างเพียงพอที่จะผ่านการทดสอบ การสัมภาษณ์ และสามารถสร้างจุดขายให้กับตนเองได้ (6) ช่วยให้ตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล ด้วยการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลสารสนเทศ เป็นสื่อกลางในการรับสมัครงาน ในส่วนของบริการที่จัดให้แก่บัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ สรุปในภาพรวมได้ 13 บริการหลักที่เน้นหนักเฉพาะการอาชีพโดยตรง คือ (1) จัด การ วัต ประเมินบุคลิกภาพและแบบวัดความสนใจในอาชีพของนิสิตนักศึกษา (2) จัดรับสมัครสมาชิกที่เป็นนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างเป็นฐานข้อมูลในการส่งข่าวสาร และการส่งข้อมูลคุณสมบัติของนิสิตนักศึกษาให้แก่ผู้ประสงค์จะรับสมัครงาน (3) จัดรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพให้ศึกษาเป็นวิชาบังคับเลือก โดยกำหนดหน่วยกิตขั้นต่ำที่ต้องศึกษาไว้ ซึ่งนิสิตนักศึกษาทุกคนจะต้องทำการลงทะเบียนเรียนมิฉะนั้นจะไม่สามารถจบการศึกษาได้ (4) จัดให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกงานนอกสถานที่ (5) จัดเวิร์คชอป (workshop) เพื่อฝึกอบรมและแนะนำวิธีการเขียนประวัติย่อ จุดหมายแนะนำตัว ทักษะในการเข้ารับการสัมภาษณ์ และทักษะในการต่อรองเรื่องค่าตอบแทน รวมถึงการฝึกทักษะที่ต้องการของแต่ละงานอาชีพ (6) รวบรวมและทำการประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานว่างที่มีในตลาดแรงงานข่าวให้สมาชิก (7) การจัดตลาดนัดอาชีพ (8) การจัดห้องสมุดอาชีพ (9) จัด บริการ แบบ ทดสอบผ่านเว็บไซต์และการเข้าถึงการใช้ได้ ณ สำนักงานของคุณ (10) การนัดหมายเพื่อเข้ารับคำปรึกษารายบุคคลผ่านเว็บไซต์ (11) การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ เพื่อให้ได้ทฤษฎีใหม่ในการพัฒนาอาชีพ (12) การสร้างเครือข่ายกับศิษย์เก่าเพื่อประโยชน์ของนักศึกษาปัจจุบันในเรื่องแบบอย่างและโอกาสในการได้งานทำ (13) จัดทำการบันทึกวิดีโอเทปการสัมภาษณ์งาน (mock interview) เพื่อเตรียมตัวสำหรับการให้คำปรึกษาเรื่องบุคลิกภาพ และการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งเป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาที่จะเข้าสู่โลกการทำงาน

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีใน 9 กลุ่มสาขาวิชาตามมาตรฐาน ISCED รวมจำนวน 527 คน พบว่า นิสิตนักศึกษาไทยมีลักษณะเฉพาะทางบุคลิกภาพ 4 อันดับแรก ดังนี้

- (1) บุคลิกภาพประเภทสุขนิยม (epicure)
- (2) บุคลิกภาพประเภทนักไกล่เกลี่ย (mediator)
- (3) บุคลิกภาพประเภทนักปลุจฉา (trooper)
- (4) บุคลิกภาพประเภทผู้ให้ (giver)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาไทย ที่ปรากฏเด่นชัดที่สุดเป็นบุคลิกภาพประเภทสุขนิยม จึงเป็นคนที่ชอบความสุข ชอบได้รับความพึงพอใจ ชอบได้รับประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลาย หลีกหนีความวิตกกังวลโดยธรรมชาติ มีความคิดแล่นไว อยากรู้อยากเห็น มีความกระตือรือร้นที่จะรับสิ่งใหม่ ตื่นเต้นกับสิ่งรอบตัวได้ง่าย มีชีวิตอยู่กับความเป็นไปได้ในอนาคต และมีความสุขในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในขณะที่เดียวกัน คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาไทย ยังมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะบุคลิกภาพประเภทนักไกล่เกลี่ย โดยเป็นคนที่มีความสงบในจิตใจ ชอบอยู่ท่ามกลางความปรองดอง หลีกเลียงความขัดแย้ง แรงกดดัน ปัญหาและข้อบังคับ เป็นคนที่เปิดใจกว้าง มองโลกในแง่ดี และรักความเป็นอิสระ และมีแนวโน้มที่จะมีบุคลิกภาพประเภทนักปลุจฉาที่เป็นสุขนิยมและนักไกล่เกลี่ยที่มีความวิตกกังวลอยู่ในใจลึกๆ พร้อมทั้งต้องการการคุ้มครองให้ได้รับความปลอดภัย ซึ่งเป็นลักษณะของคนที่มีบุคลิกภาพขัดแย้งอยู่ในตัวเองของคนที่มีบุคลิกภาพประเภทนักปลุจฉา มีการตอบสนองเร็ว และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และในส่วนตัวทำยลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาไทย ยังมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ให้ ซึ่งผสมผสานอยู่ในลักษณะบุคลิกภาพประเภทสุขนิยม นักไกล่เกลี่ย และนักปลุจฉา ที่ต้องการความสุข มีความสงบในจิตใจ และมีความกังวลอยู่ในตัวเองด้วย ตามลำดับ

2.2 คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาต่อประเภทบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรม จำแนกตาม สาขาวิชามาตรฐาน ISCED

สรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาทั่วไป ครุศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรกรรม และผู้ที่ศึกษาด้านสุขภาพ ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 (เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2548 - ปีที่ 4 (เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2545) มีลักษณะบุคลิกภาพประเภทสุขนิยม เป็นคนที่ชอบความสุข ชอบได้รับความพึงพอใจ ชอบได้รับประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลาย หลีกหนีความวิตกกังวลโดยธรรมชาติ มีความคิดแล่นไว อยากรู้อยากเห็น มีความกระตือรือร้นที่จะรับสิ่งใหม่ ตื่นเต้นกับสิ่งรอบตัวได้ง่าย มีชีวิตอยู่กับความเป็นไปได้ในอนาคต และมีความสุขในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในขณะที่เดียวกัน คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาไทย ยังมีแนวโน้มของคนที่มีลักษณะนักไกลเกลี่ยที่มีความสงบในจิตใจ ชอบอยู่ท่ามกลางความปรองดอง หลีกเลียงความขัดแย้ง แรงกดดันปัญหาและข้อบังคับ เป็นคนที่เปิดใจกว้างมองโลกในแง่ดีและรักความเป็นอิสระ และนิสิตนักศึกษาไทยยังมีบุคลิกภาพประเภทนักปลุกใจ ที่เป็นคนรักความสุขที่มีแนวโน้มที่จะมีความวิตกกังวลอยู่ในใจลึกๆ พร้อมทั้งต้องการการคุ้มครองให้ได้รับความปลอดภัย ซึ่งเป็นลักษณะของคนที่มีบุคลิกภาพขัดแย้งอยู่ในตัวเอง มีการตอบสนองเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และในที่สุดสุดท้ายลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาไทย ยังมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ให้ ซึ่งผสมผสานอยู่ในลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ชอบความสุข มีความสงบในจิตใจ และมีความกังวลอยู่ในตัวเองด้วย

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นิสิตนักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาบางสาขาวิชา มีประเภทบุคลิกภาพไม่เหมาะสมกับอาชีพในอนาคต เช่น สาขาวิชาศิลปกรรม ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นนักออกแบบ ซึ่งต้องใช้สมาธิค่อนข้างสูง แต่กลับมีแนวโน้มที่จะมีประเภทบุคลิกภาพสุขนิยม ซึ่งเป็นคนรักความสุข หลีกเลียงความวิตกกังวลโดยธรรมชาติ ซึ่งเป็นคนที่มีแนวโน้มของการออกพบปะผู้อื่นบ่อย ในขณะที่คนที่เรียนศิลปะมักชอบใช้จินตนาการในการสร้างงาน ซึ่งต้องมีสมาธิโดยไม่มีคนอื่นอยู่มากทีเดียวในขณะที่ทำงาน เป็นต้น

2.3 เมื่อแบ่งกลุ่มตามมหาวิทยาลัย พบว่ามหาวิทยาลัย 6 แห่ง ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีนิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะบุคลิกภาพเป็นประเภทสุขนิยมของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นประเภทสุขนิยม ที่มีลักษณะเฉพาะทางบุคลิกภาพประเภทชอบความสุข ชอบได้รับความพึงพอใจ ชอบได้รับประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลาย หลีกหนีความวิตกกังวลโดยธรรมชาติ มีความคิดแล่นไว อยากรู้อยากเห็น มีความกระตือรือร้นที่จะรับสิ่งใหม่ ตื่นเต้นกับสิ่งรอบตัวได้ง่าย มีชีวิตอยู่กับความเป็นไปได้ในอนาคต และมีความสุขในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในขณะที่

เดียวกัน คุณลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาไทย ยังมีแนวโน้มของการเป็นคนที่มีประเภทบุคลิกภาพนักไกล่เกลี่ยที่มีความสงบในจิตใจ ชอบอยู่ท่ามกลางความปรองดอง หลีกเลียงความขัดแย้ง แรงกดดัน ปัญหาและข้อบังคับ เป็นคนที่เปิดใจกว้างมองโลกในแง่ดีและรักความเป็นอิสระ และนิสิตนักศึกษาไทย ยังมีแนวโน้มของการเป็นคนที่มีบุคลิกภาพประเภทนักปฎิภาที่ที่มีความวิตกกังวลอยู่ในใจลึกๆ พร้อมทั้งต้องการการคุ้มครองให้ได้รับความปลอดภัย ซึ่งเป็นลักษณะของคนที่มีบุคลิกภาพขัดแย้งอยู่ในตัว มีการตอบสนองเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และในที่สุดท้ายลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาไทย ยังมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ให้ ซึ่งผสมผสานอยู่ในลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ชอบมีความสุข มีความสงบในจิตใจ และมีความกังวลอยู่ในตัวเองด้วย

ทั้งนี้มีมหาวิทยาลัยนครสวรรค์เพียงแห่งเดียวที่มีผลแสดงว่านิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีลักษณะบุคลิกภาพแบบนักไกล่เกลี่ย ที่มีความโน้มเอียงที่จะมีความสงบในจิตใจ ชอบอยู่ท่ามกลางความปรองดอง หลีกเลียงความขัดแย้ง แรงกดดันปัญหาและข้อบังคับ เป็นคนที่เปิดใจกว้างมองโลกในแง่ดีและรักความเป็นอิสระ และนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ยังมีแนวโน้มที่จะเป็นคนที่บุคลิกภาพประเภทสุขนิยม ซึ่งเป็นคนที่ชอบความสุข ความพึงพอใจ ประสบการณ์ที่หลากหลาย หลีกหนีความวิตกกังวลโดยธรรมชาติ และตื่นเต้นกับสิ่งรอบตัวได้ง่าย ในขณะเดียวกัน นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ยังมีแบบบุคลิกภาพประเภทนักปฎิภา ที่มีความวิตกกังวลอยู่ลึกๆในใจ พร้อมทั้งต้องการการคุ้มครองให้ได้รับความปลอดภัย ซึ่งเป็นลักษณะของคนที่มีความขัดแย้งในตัวเช่นกัน

ตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพเพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาให้เข้าสู่โลกของการทำงาน โดยใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม

การพัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ มีแนวคิดจากการจัดสาขาวิชามาตรฐาน ISCED เป็นเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างและคำนึงถึงลักษณะบุคลิกภาพไทย และประเภทบุคลิกภาพตามทฤษฎีเอ็นเนียแกรมในการให้คำปรึกษาอาชีพ โดยเชื่อว่าผู้เข้ารับคำปรึกษามีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร ฉะนั้นการให้คำปรึกษาจึงมีการจัดประเภทบุคลิกภาพผู้เข้ารับคำปรึกษาก่อน แล้วจึงดำเนินการในส่วนของการให้คำปรึกษาตามแบบบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรมที่มีความผันแปรรูปแบบไปตามคุณลักษณะของผู้เข้ารับคำปรึกษาเป็นสำคัญ

หลักการในการให้คำปรึกษาอาชีพเน้นหนักที่ความแตกต่างด้านบุคลิกภาพตามทฤษฎีเอ็นเนียแกรม และวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้บริการแก่นิสิตนักศึกษาในการให้คำปรึกษาอาชีพ เพื่อมุ่งหวังให้นิสิตนักศึกษาได้มีการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษา และได้ประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ 9 ประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามประเภทบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรมเป็นสำคัญ ส่วนรูปแบบของศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ มีการนำเสนอตามประเด็นต่อไปนี้ (1) โครงสร้างการบริหารงาน ที่เกี่ยวข้องกับสาย

การบังคับบัญชาจากผู้บริหาร และหน้าที่รับผิดชอบ คุณสมบัติ และเวลาการให้บริการของศูนย์ (2) ลักษณะนิสิตนักศึกษาที่จะเข้าใช้บริการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดให้บริการตามความประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งในส่วนของประเภทบุคลิกภาพ และระดับอายุ (3) รูปแบบการให้บริการ ใช้โปรแกรมการให้บริการ ให้ทุกสิ่งที่ต้องการสามารถรับบริการได้ ณ ที่สำนักงานเพียงแห่งเดียว (one-stop service) และ (4) การจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยสนับสนุนต่อโปรแกรม One-stop services ที่ให้ผู้ใช้บริการสามารถดำเนินการตามความประสงค์ทุกอย่าง ณ สถานที่เดียวกัน (5) วิธีการให้คำปรึกษาอาชีพ สำหรับนิสิตนักศึกษาโดยจำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์สภาวะสภาพการบริการปัจจุบันของศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ การวิเคราะห์สภาวะลักษณะบุคลิกภาพไทย ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม และสาขาวิชามาตรฐาน ISCED เกิดประเด็นในการอภิปรายอันเป็นผลมาจากข้อค้นพบ ดังนี้

1. การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพโดยใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรมในประเทศไทย

มีข้อพิจารณาในประเด็นของความเป็นไปได้ในการจัดตั้งดังนี้

1.1 ความต้องการของผู้ใช้บริการ คือนิสิตนักศึกษา ยังต้องการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสมรรถนะภายในตัว ทั้งนี้ จรัส สุวรรณเวลา (2539) ให้ความเห็นว่านิสิตนักศึกษาปัจจุบันมีลักษณะด้อยคุณภาพ เนื่องจากรู้ตื่น ใช้งานได้จำกัด และจำเพาะความสามารถ ไม่สอดคล้องกับสภาพและลักษณะงาน ด้วยประเด็นนี้ การให้คำปรึกษาอาชีพโดยใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ตระหนักถึงสมรรถนะของตนที่มี เพื่อการพัฒนาสมรรถนะตามแนวทางเสนอของ พรชูลี อาชวอำรุง (2548) โดยการนำองค์ความรู้มาเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูกต้องจะเป็นประโยชน์อย่างสูงสุดต่อประเทศชาติ

1.2 ปรัชญาการจัดการศึกษาที่มุ่งผลิตคนเข้าสู่งานอาชีพ (Adler, 1951) เป็นผลที่ส่งให้เกิดความต้องการทางการศึกษาอาชีพ สอดคล้องกับ ประกอบ คุปรัตน์ (2537) กล่าวว่าสถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโต สถาบันการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา จึงต้องทุ่มเทพลังกำลังทรัพยากรเพื่อมุ่งผลิตคนเข้าสู่งานอาชีพให้เกิดความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

1.3 ความสนใจและความต้องการในการใช้บริการแนะแนวอาชีพ ผลการวิจัยของ อมรรัตน์ ประสานศัพท์ (2532) นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจใช้บริการแนะแนวอาชีพมากที่สุด สอด

คล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2529) ทำการศึกษาพบว่านิสิตนักศึกษาต้องการใช้บริการแนะแนวอาชีพและบริการด้านอนามัยมากที่สุด เมื่อสอบถามถึงบริการที่ต้องการได้จากสถาบันการศึกษา

1.4 ความพร้อมของสถาบันการศึกษาในปัจจุบันจากการสัมภาษณ์ ดร.มาลินี อยู่โพธิ์ หัวหน้างานแนะแนว สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงาน ได้ให้ความเห็นว่า สถาบันส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.4.1 ความพร้อมทางด้านบุคลากร ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานด้านแนะแนวอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด มีการสำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาวิชาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว และสาขาวิชาทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จึงมีความเป็นไปได้สูงในการจัดตั้ง แม้ว่าจะมีอุปสรรคทางด้านจำนวนอัตรากำลังคนที่ไม่เพียงพอ แต่เชื่อว่าจะมีการขออัตราจ้างเพื่อเข้าปฏิบัติงานเพิ่มเติมได้

1.4.2 ด้านงบประมาณ ซึ่งงบประมาณที่สามารถจัดให้บริการแก่นักศึกษาส่วนนี้ได้ น่าจะเป็นเงินที่ได้รับจัดสรรจากรายได้ของมหาวิทยาลัย เพื่อสะท้อนกลับไปให้บริการแก่นิสิตนักศึกษาผู้ชำระค่าหน่วยกิตและค่ารุงการศึกษา

1.4.3 ด้านสถานที่ สำหรับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีสถานที่รองรับอย่างเพียงพอต่อจำนวนนิสิตนักศึกษาอยู่แล้ว

1.4.4 ความพร้อมทางการบริหารงานอุดมศึกษา เนื่องด้วยในสถาบันมีการบริหารตามรูปแบบอุดมศึกษา (collegial model) ทุกฝ่ายจึงมีหน้าที่ทำงานในส่วนที่ฝ่ายรับผิดชอบอย่างดีที่สุดและทุกฝ่ายมีความเสมอภาคกัน

2. การให้คำปรึกษาอาชีพโดยทฤษฎีเอ็นเนียแกรม

2.1 ประโยชน์ที่เกิดจากการนำทฤษฎีเอ็นเนียแกรมมาใช้จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงศักยภาพและข้อมูลของตัวที่มีอยู่ได้ ก่อนการเลือกอาชีพ ฉะนั้นการจัดให้คำปรึกษาอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ก่อนที่เข้าสู่โลกของการทำงาน จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษาตัดสินใจได้ถูกต้อง ทั้งนี้ "คนจะทำการตัดสินใจเลือกอาชีพจากข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ความพึงพอใจสูงสุด เพราะทางเลือกอาชีพ เป็นการแสดงออกที่สะท้อนมาจากแรงจูงใจ ความรู้ บุคลิกภาพ และความสามารถของบุคคล" (Holland, 1959) นอกจากนี้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม ยังมีเทคนิคที่จะแนะนำให้ปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความสำเร็จของงานและชีวิตส่วนตัว (Palmer, 1997; Lapid-Bogda, 2004)

2.2 การดำเนินการกระบวนการร่วมระหว่างทฤษฎีเอ็นเนียแกรม ลักษณะบุคลิกภาพไทย ส่งผลให้ได้ข้อค้นพบนิสิตนักศึกษาไทย มีบุคลิกภาพประเภทสุขนิยมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็น

ผลจากสภาพสถานการณ์บ้านเมือง ที่มีความตึงเครียดในขณะตอบแบบวัด เนื่องจากการวิจัยเป็นการวิจัยสภาพปัจจุบัน (การวิจัยเชิงพรรณนา) ผลในปัจจุบันจึงส่งให้นิสิตนักศึกษาต้องการความสุข ปฏิเสธความทุกข์

2.3 การนำกระบวนการในการช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้มีการปรับตัว แนวคิด ทศนคติ ควรนำแนวคิดและหลักปฏิบัติของมิลเลอร์และปรินซ์ (Miller and Prince, 1976) มาช่วยในการเตรียมความพร้อมให้นิสิตนักศึกษาร่วมกับทฤษฎีเอ็นเนียแกรม เนื่องจากในรายละเอียดของการให้คำปรึกษาอาชีพ ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือมีการพลิกผันทางด้านบุคลิกภาพ หรือทางด้านการเตรียมตัวเพื่ออนาคต ฉะนั้น ระบบของการพัฒนาที่จัดทำได้โดย (1) ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ตั้งเป้าหมายที่ตนต้องการไว้ (goal setting) (2) จัดให้บริการให้นิสิตนักศึกษาสามารถเข้าถึงบริการที่จัดเพื่อช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในแต่ละด้าน (assessment) (3) แนะนำให้มีการปรับกลยุทธ์วิธีปฏิบัติ (change strategies) หรือทำการปรับเปลี่ยนสิ่งที่ทำประจำวัน ให้ช่วยส่งเสริมต่อการไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้ได้ (Miller and Prince, 1976) จึงเป็นสิ่งที่น่าจะได้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด

3. การนำหลักการทางด้านความแตกต่างกันของบุคคลมาใช้กับงานแนะแนวอาชีพ

3.1 รูปแบบของศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ มีการนำเสนอตามประเด็นต่อไปนี้ คือ การจัดประเภทของนิสิตนักศึกษา และให้คำปรึกษาโดยให้ความสำคัญต่อเรื่องของอายุ ชั้นปี และแบบบุคลิกภาพ เป็นสำคัญ (Herr, 2004) ซึ่งการจัดประเภทของนิสิตนักศึกษาทำได้โดยการวัดจากแบบวัดและการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการประเมินเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐานที่มีอยู่ในตัวของนิสิตนักศึกษา สำหรับการศึกษารื่องความสำคัญต่อเรื่องอายุ ชั้นปี และแบบบุคลิกภาพ เนื่องจากระดับอายุ และชั้นปีจะมีกิจกรรมและความสนใจแตกต่างกันไป หากความต้องการของนิสิตนักศึกษาและบริการที่จัดขึ้นของศูนย์ มีความสอดคล้องกันย่อมส่งผลให้เกิดการพัฒนาได้เป็นอย่างดี

3.2 ในการจัดบริการให้บรรลូវวัตถุประสงค์ ควรมีการประยุกต์ทฤษฎีพัฒนาการนิสิตนักศึกษา คือทฤษฎีการมีส่วนร่วมของแอสติน (Astin's theory of "Involvement" (Pascarella and Terenzinit, 1991) เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม การได้รับความสนใจ และมีการเข้าถึงกิจกรรมอันเป็นสื่อให้ผู้เข้ามารับบริการสามารถรับรู้และเกิดการพัฒนาได้เป็นอย่างดี

3.3 การจัดบริการที่มุ่งให้นิสิตนักศึกษาถึงความต้องการที่มีน้ำหนักน้อยออกไป และมีวัตถุประสงค์ทางอาชีพที่แคบลงจะสอดคล้องกับหลักทางด้านความต้องการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาสามารถมีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของตนได้มากขึ้น และนักแนะแนวจะได้ให้ความช่วยเหลือได้อย่างเฉพาะเจาะจงลงไป

3.4 การให้บริการการปรึกษาทางอาชีพแก่นิสิตนักศึกษา ควรมีการดำเนินการโดยอิง ทั้งแนวความคิดให้คำปรึกษาอาชีพ (Herr, 2003) ที่ดำเนินการเพื่อช่วยป้องกัน แก้ปัญหา พัฒนาแรงงาน ที่ด้อยโอกาสและสนองนโยบายในระดับประเทศ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการให้คำปรึกษาอาชีพ (Brown and Brook, 1991) โดยกระบวนการนี้จะเริ่มต้นจาก (1) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับคำ ปรึกษา (2) การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคล โดยมีวิธีการคือ สัมภาษณ์ ทดสอบ จัดประเภทบุคคล ทำการทดสอบคุณลักษณะส่วนบุคคล แปลผลการทดสอบและให้คำปรึกษา ซึ่งในการให้คำปรึกษา ควรใช้วิธีการตีวงล้อมของความต้องการทางอาชีพของนิสิตนักศึกษาให้แคบลง โดยอ้างอิงทฤษฎีของ กอทเฟรดสันเพื่อการเลือกอาชีพโดยองค์รวมของบุคคล (Gottfredson, 1996) ที่เป็นการดำเนินการ เพื่อเลือกอาชีพ โดยการประมวลองค์ความรู้ของบุคคลที่มาจากภูมิหลัง อิทธิพลของครอบครัว ให้เหลือ เพียงความต้องการและศักยภาพที่แท้จริงของบุคคล ซึ่งจะทำให้นิสิตนักศึกษาสามารถรู้แนวทางในการ ปฏิบัติตนของเขาได้เป็นอย่างดี

3.5 เนื่องจากคนทุกคนไม่เหมือนกัน ทฤษฎีเอ็นเนียแกรมจึงมีความเหมาะสมที่สุดที่ จะนำมาปรับใช้เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา เนื่องจากทฤษฎีเอ็นเนียแกรม มีลักษณะที่เฉพาะเจาะจงไป ในการกระทำเป็นรายกรณี (tailor made) และในแต่ละประเภทบุคลิกภาพ นั่นคือคนรูปแบบหนึ่งก็มีวิธี ในการแนะนำรูปแบบหนึ่งที่แตกต่างไปจากคนอื่น

4. นิสิตนักศึกษา

การพิจารณาคณะคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา ในฐานะเป็นบุคคลโดยสมบูรณ์และ พิจารณาจากองค์รวมที่ประกอบขึ้นเป็นนิสิตนักศึกษา มีความสำคัญมากในกระบวนการพัฒนานิสิต นักศึกษาให้มีพัฒนาการในทุกๆด้าน เนื่องจากนิสิตนักศึกษาคือบุคคลสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา และวัตถุประสงค์ในการเข้ามาศึกษาของนิสิตนักศึกษาทั้งปวง คือการต้องการได้รับความช่วยเหลือให้ สามารถเกิดการพัฒนาขึ้นได้ ฉะนั้น กิจกรรมที่จัดตั้งในชั้นเรียน และกิจกรรมที่จัดนอกชั้นเรียนล้วน แล้วแต่เป็นคุณูปการที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตได้เป็นอย่างดี

จากข้อค้นพบที่บ่งชี้ว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความบุคลิกภาพประเภทสุขนิยม ที่มีลักษณะในการเสาะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ เสมอ เป็นกลุ่มของบุคลิกภาพที่ปฏิเสธความทุกข์ ความพึงพอใจทั้งหมดจะมาจาก การได้เลือกทางเลือกที่หลากหลายให้แก่ตัวเอง เป็นนักอนาคตนิยม ซึ่ง คุณสมบัติต่างๆที่กล่าวมาแล้วแต่เป็นส่วนที่ดีทั้งสิ้น ซึ่งสถาบันควรส่งเสริมจุดแข็งนี้ให้พัฒนาไปใน ทางที่ดียิ่งขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากบุคลิกภาพประเภทสุขนิยมมีข้อเสียอยู่ที่การมีใจจดจ่อต่อเรื่องใดเรื่อง หนึ่งเป็นพิเศษ แล้วในที่สุดก็เลิกไป เนื่องจากชอบการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นในบางครั้งงานบางอย่าง ยังไม่สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี แต่ก็ต้องถูกทิ้งลงกลางคันเนื่องจากหมดสิ้นความสนใจในสิ่งนั้นๆ (Palmer, 1997) อาจารย์ นักแนะแนว ควรมีการปลูกจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบให้แก่คนกลุ่มนี้ และคนกลุ่มนี้

ก็ควรต้องทำใจยอมรับกับความทุกข์บ้างในบางครั้ง เพราะทั้งความทุกข์และความสุขในทางสัจธรรมแล้วเราไม่สามารถเลือกรับเพียงอย่างเดียวได้อย่างหนึ่งได้อย่างที่บุคคลที่มีบุคลิกภาพเช่นนี้นิยมจะรับเฉพาะความสุขเพียงด้านเดียว นอกจากการสอนให้รู้จักความรับผิดชอบแล้ว การสอนให้อยู่กับความ เป็นจริงจึงไม่ควรละเลย ซึ่งหากบุคคลที่มีบุคลิกภาพเช่นนี้มีคุณสมบัติส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบและ การยอมรับและอยู่กับความจริงติดอยู่ในตัวด้วย คนๆนั้นจะสามารถเป็นคนที่มีความประพฤติดีเยี่ยม จะ ทำงานสิ่งใดก็จะประสบความสำเร็จด้วยดี (Lapid-Bogda, 2004)

ในส่วนของแบบบุคลิกภาพที่พบจากข้อค้นพบที่มีอันดับรองลงมาอีก 3 ลำดับ คือ บุคลิกภาพนักไกลเกลี่ย บุคลิกภาพนักปุจฉา และบุคลิกภาพผู้ให้ ซึ่งจัดว่าในภาพรวมแล้ว ข้อค้นพบ เช่นนี้ สามารถบ่งชี้ลักษณะสังคมไทยได้ในแง่มุมหนึ่งคือ สังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมความสุข หลีกเลียง การขัดแย้ง แต่ในขณะเดียวกันการมีความคิดข้อพิจารณาในส่วนต่างๆที่พบในบริบทรอบๆตัว ยังมีอยู่ โดยตลอด นอกจากนี้ยังมีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรู้จักการให้ ซึ่งเป็นการแปลผลจากการพิจารณาจากข้อ ค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้

เมื่อพิจารณาในส่วนของสาขาวิชาที่มีต่อประเภทบุคลิกภาพ พบว่าสาขาวิชาที่จัดตาม มาตรฐาน ISCED ส่วนใหญ่ (7 สาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาทั่วไป ครุศึกษา ศิลปะ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรกรรม และสุขภาพ) มีบุคลิกภาพประเภทสุขนิยมเช่นกัน งานวิจัยจึงได้ผลที่สอดคล้องต่อกัน เป็นอย่างดี เพราะไม่ว่าจะวัดจากในภาพรวม หรือแยกเป็นสาขาวิชาผลที่ได้ก็ยังคงพบว่านิสิตนักศึกษา ของไทยส่วนใหญ่เป็นบุคคลประเภทสุขนิยม และมีลักษณะบุคลิกภาพลำดับรองลงมาเป็นบุคลิกภาพ นักไกลเกลี่ย บุคลิกภาพนักปุจฉา และบุคลิกภาพผู้ให้เหมือนกัน

สำหรับข้อค้นพบที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชา บริการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีบุคลิกภาพประเภทอื่นเด่นชัดกว่า กล่าวคือ บุคลิกภาพประเภท วิศวกรรมศาสตร์ มีบุคลิกภาพเด่นประเภทนักปุจฉา นั่นคือเป็นบุคคลที่มักมีข้อสงสัยกับสิ่งต่างๆรอบ ตัวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการสงสัยนั้นมีใช้สงสัยแล้วปล่อยผ่านไป แต่พวกเขาจะคอยค้นคว้าหาคำตอบ ของคำถามเหล่านั้น ซึ่งนับว่าเหมาะสมมากกับการเติบโตใหญ่เพื่อไปประกอบอาชีพวิศวกรที่จะต้องเกี่ยว ข้องกับโครงสร้างต่างๆ ทั้งระดับจุลภาคและมหภาค ซึ่งบุคลิกภาพของคนประเภทนี้จะมีความวิตก กังวลสูง ซึ่งความวิตกกังวลนี้เป็นทั้งผลดีและผลเสีย สำหรับผลดีคือจะช่วยให้พวกเขาพยายามอุด รอยรั่วในสิ่งที่เกิดความกังวลใจ ทั้งนี้เพื่อจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น สำหรับข้อเสียคือจะเป็นตัวที่ ทำให้เป็นคนไม่น่ารักเท่าที่ควรในลักษณะนิสัยซึ่งเหมือนเป็นคนมองโลกในแง่ร้ายนั่นเอง

กระบวนการในการช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้มีการปรับตัว แนวคิด ทศนคติ ควรนำแนว คิดและหลักปฏิบัติของมิลเลอร์และปรินซ์ (Miller and Prince, 1976) มาช่วยในการเตรียมความพร้อม ให้นิสิตนักศึกษาแต่ละคนได้เพื่อจะได้เห็นแนวทางและระบบของการพัฒนาจะทำได้โดย (1) ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ตั้งเป้าหมายที่ตนต้องการไว้ (goal setting) (2) จัดให้บริการให้นิสิตนักศึกษาสามารถ

เข้าถึงบริการที่จัดเพื่อช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในแต่ละด้าน (assessment) (3) และให้มีมีการปรับกลยุทธ์วิธีปฏิบัติ (change strategies) หรือทำการปรับเปลี่ยนสิ่งที่ทำประจำวัน ให้ช่วยส่งเสริมต่อการไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้ได้ (Miller and Prince, 1976)

ในทิศทางเดียวกัน การเตรียมนิสิตนักศึกษาให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่โลกของการทำงาน โดยพัฒนาแนวคิดทางด้านการอาชีพ ให้สอดคล้องกับนิสิตนักศึกษา สามารถเริ่มได้จากการดำเนินการจากศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ เพื่อจัดวัดคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน สำหรับการนำไปใช้เป็นฐานในการตั้งเป้าหมายในการประกอบอาชีพ โปรแกรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้เข้าใจ และได้รับประสบการณ์ทางด้านงานอาชีพจึงเป็นการเข้าถึงงานอาชีพต่างๆ ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัวนิสิตนักศึกษาก็เช่นกัน เพื่อให้บริการนิสิตนักศึกษาให้เข้าถึงอาชีพ มหาวิทยาลัยควรจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการทำความเข้าใจในอาชีพต่างๆ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อีกทางหนึ่ง แนวทางปฏิบัติเพื่อให้บริการของศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ ได้ดำเนินจัดขั้นตอนการให้บริการไว้เพื่อให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้บริการทางด้านการรับคำปรึกษาอาชีพ ณ สถานที่เดียวจนจบสิ้นกระบวนการ (one-stop service) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (1) การจัดวัดประเภทบุคลิกภาพนิสิตนักศึกษา โดยใช้แบบวัดประเภทบุคลิกภาพนิสิตนักศึกษาไทย (2) แปลผลแบบวัดและจัดประเภทบุคลิกภาพให้แก่นิสิตนักศึกษา (3) จัดแยกประเภทของการให้บริการ เป็นนิสิตนักศึกษาทั่วไป และนิสิตนักศึกษาที่ต้องการได้รับความดูแลเป็นพิเศษ (4) ดำเนินการให้คำปรึกษาอาชีพส่วนบุคคล หรือเป็นกลุ่ม (5) การประเมินผล การให้คำปรึกษาอาชีพ หลังจากการให้คำปรึกษาด้วยวิธีให้ทำแบบสอบถามการให้บริการ และวิธีการสังเกต และ (6) ทำการติดตามผลการให้บริการในกรณีไม่ได้ผลดีจะต้องมีการปรับกลยุทธ์วิธีปฏิบัติ (Goh and Lee, 2003) เพื่อจะผลักดันให้เกิดพัฒนาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้มากที่สุด

5. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษา

สภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษา มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในสาระและเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการ ควบคู่กับการมีประสบการณ์ทางด้านสังคม ความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาเกิดขึ้นได้ภายใต้สภาพแวดล้อมทางวิชาการที่สอดแทรกความมุ่งมั่น ร่วมเย็นของต้นไม้และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ทั้งนี้เมื่อมีความรู้สึกผ่อนคลายแล้ว การตัดสินใจและการเกิดความคิดสร้างสรรค์ก็จะเกิดขึ้นได้ตามไปด้วย (Miller and Prince, 1976) สำหรับศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ มีการจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้การบริหารงานที่จัดผู้ให้บริการไว้อย่างเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ทั้งในด้านองค์ประกอบการใช้เทศะและองค์ประกอบการใช้เวลา (พรชูลี อาชาอรุณ, 2546) และยิ่งไปกว่านั้น จากการ บราวน์ และบราวน์ (Brown & Brown, 1990) และซังเกอร์ (Zunker, 1986) ยังได้ระบุว่ามหาวิทยาลัยควรจัดสำนักงานให้

คำปรึกษาและการจัดวางตัวบุคคลให้เหมาะกับงานอาชีพ ไว้ในบริเวณหอพักนักศึกษาด้วย ซึ่งในสำนักงานนั้นจะมีการจัดข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น วิดีโอ ไมโครฟิล์ม หนังสือเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ ไว้ให้บริการเพื่อความสะดวกในการเข้าใช้บริการอีกด้วย นอกจากนี้การจัดชั้นตอนเพื่อการบริการที่ชัดเจน รวมถึงกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจ สามารถใช้บริการให้เสร็จสิ้นลงในสถานที่เดียวกันได้ ซึ่งนับเป็นการให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

6. การมุ่งเน้นประโยชน์ด้านบุคลิกภาพของบุคคล เพื่อผลักดันสมรรถนะ (competency) ภายในตัวบุคคลออกมาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

จากแนวคิดเรื่องสมรรถนะ (พรชูลี อาชวอรุ่ง, 2548, Ravan, 1984) ระบุว่าผลงานของบุคคลที่เกิดจากการใช้สมรรถนะภายในตัวบุคคล มากกว่าการใช้ความสามารถที่มีอยู่จะมีผลแตกต่างกันอย่างมากมาย ทั้งนี้สมรรถนะมีแหล่งกำเนิดมาจากองค์ประกอบภายในตัวเอง องค์ประกอบจากภายนอก เช่น การรับรู้ ความคาดหวัง และเกิดจากองค์ประกอบด้านความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น ความเข้าใจที่มีต่อองค์กร ความเข้าใจที่มีต่อบุคคล ทั้งนี้ในศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพที่นำแบบบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรมมาใช้ จะเป็นเหมือนกระจกสะท้อนให้นักศึกษาเห็นถึงสมรรถนะและความสามารถที่ยิ่งใหญ่ของพวกเขา เพื่อจะได้เกิดกำลังแรงใจในการต่อสู้และวางเป้าหมายในชีวิตให้สูงที่สุด ทั้งนี้เมื่อสามารถวางเป้าหมายได้ วิธีการและแนวทางจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา ด้วยหลักวิชาการและหลักทฤษฎีต่างๆที่จะให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆให้ประสบความสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เพื่อเป็นการจัดบริการให้ครบถ้วนสมบูรณ์ การนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ ควรมีการนำเครื่องมือไปทดลองกับตัวแทนที่เชื่อถือได้ (known group) อีกครั้ง เพื่อหาบรรทัดฐาน (norm) และสร้างความมั่นใจก่อนการใช้งานในการเก็บข้อมูลต่อไป

1.2 รูปแบบการให้คำปรึกษาอาชีพโดยทฤษฎีเอ็นเนียแกรมนี้ จะได้ผลดีเป็นอย่างยิ่ง หากมีการจัดอบรมอาจารย์แนะแนวให้เข้าใจถึงทฤษฎีบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรมก่อนการใช้งาน ทั้งนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนหากมองข้ามความสำคัญจุดนี้ไป

1.3 การดำเนินการให้คำปรึกษาอาชีพโดยทฤษฎีเอ็นเนียแกรมนี้ เป็นเรื่องใหม่ ฉะนั้น การได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหาร ทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ สถานที่ และอำนาจในการจัด

การจะเป็นเรื่องที่น่าเชื่อถือได้ ทั้งนี้ผู้บริหารควรให้แรงเสริมและให้การสนับสนุนให้อาจารย์แนะแนวได้ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เป็นไปด้วยความราบรื่น และให้คำแนะนำหากพบว่ามีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ให้ทันกับเวลา

1.4 เนื่องจากการให้คำปรึกษาโดยทฤษฎีเอ็นเนียแกรม เป็นการให้คำปรึกษาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงไปในแต่ละรูปแบบของการให้คำปรึกษาให้สอดคล้องกับประเภทบุคลิกภาพ จึงมีการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเพื่อให้นิสิตนักศึกษาเกิดความสนใจและเห็นประโยชน์และเข้ามาใช้บริการในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อเนื่อง

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ เป็นงานวิจัยที่นำศาสตร์ใหม่ทางด้านบุคลิกภาพ โดยนำแนวคิดทฤษฎีเอ็นเนียแกรมเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อให้บริการให้คำปรึกษาอาชีพ ฉะนั้นเพื่อให้เกิดผลทางด้านวิชาการ จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อเนื่อง ดังนี้

2.1 การวิจัยต่อเนื่องเพื่อเป็นการติดตามผลระยะยาว หลังจากได้มีการนำผลการวิจัยนี้ออกไปปรับใช้ในศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสืบทราบถึงความเป็นไปได้ ความมีประสิทธิภาพของโปรแกรมที่นำเสนอ และปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้ผลการวิจัยนี้

2.2 การวิจัยต่อเนื่องเพื่อพัฒนาชุดวิชา (module) เพื่อการศึกษาอาชีพ โดยจัดไว้ในหลักสูตรให้นิสิตนักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนเพื่อเรียนรู้งานอาชีพก่อนที่จะจบการศึกษาไปให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ นิสิตนักศึกษาจะได้รับประโยชน์ในการได้รับความรู้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

2.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวัดประเภทบุคลิกภาพ เพื่อความรวดเร็วในการแปลผลแบบบุคลิกภาพเป็นรายบุคคลในแง่มุมต่างๆ โปรแกรมที่พัฒนาขึ้น อาจเป็นโปรแกรมที่ให้ผู้ให้บริการได้ปฏิบัติการด้วยตัวเอง ทั้งนี้สร้างความตื่นตัวและอยากรู้อยากเห็นได้เป็นอย่างดี

2.4 วิจัยเพื่อหาข้อค้นพบ โดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาที่แบ่งโดยมาตรฐานวัดตัวอื่น เช่น แบ่งโดยระดับการศึกษาจากอุดมศึกษาเป็นชั้นมัธยมศึกษา หรือประถมศึกษา เนื่องจากระดับชั้นการศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมักจะมีผลที่แตกต่างกัน อีกประการหนึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพโดยประมวลองค์รวมของตัวบุคคล ที่เชื่อว่าบุคคลมีการเลือกอาชีพมาตั้งแต่วัยเยาว์โดยได้รับประสบการณ์จากครอบครัวเป็นสำคัญ ซึ่งหากมีการวัดแบบบุคลิกภาพของผู้ถูกวัดได้ตั้งแต่เด็กจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการปรับเปลี่ยนให้มีอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเองมากขึ้น หรือเริ่มเปลี่ยนตัวเองตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อให้สอดคล้องกับอาชีพที่มีการรับรู้นั้น

2.5 การวิจัยเพื่อพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานประสานงานกลางในการรับประเมินนิสิตนักศึกษาจากระดับมัธยมศึกษา มาสู่ระดับอุดมศึกษา เพื่อจัดประเภทบุคลากรภาพ ให้เกิดความเหมาะสมกับสาขาวิชาที่ศึกษา ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สามารถให้บริการได้ทั้งนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และการเตรียมพร้อมของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในอนาคตด้วย

2.6 การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรในการพัฒนาอาจารย์ผู้ให้คำปรึกษาที่จะใช้ทฤษฎีเอ็นเนียแกรม เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในทฤษฎีในทุกขั้นตอน เพื่อผลเลิศในการให้คำปรึกษาอาชีพโดยทฤษฎีเอ็นเนียแกรม

ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพ เพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาให้เข้าสู่โลกของการทำงานโดยทฤษฎีบุคลิกภาพเอ็นเนียแกรมนี้ เกิดข้อค้นพบ และได้นำเสนอข้อเสนอแนะ เพื่อเกิดความก้าวหน้าในงานแนะแนวและงานให้คำปรึกษาอาชีพในอนาคต เพราะเป้าหมายของทุกคนย่อมต้องการที่จะมีอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเองและมีความสุขใจในการประกอบอาชีพด้วยกันทุกคน ผู้วิจัยจึงคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาระดับอุดมศึกษา